

Landstingsstyrelsen

Granskning av Folkhälsa för barn 0-5 år

Landstingets revisorer har, med hjälp av sakkunnigt biträde, granskat landstingets styrning av att folkhälsan hos barn 0-5 år. Den övergripande revisionsfrågan för granskningen är: ”Säkerställer landstingsstyrelsen genom sin styrning att folkhälsan hos barn förbättras?”

Vilka delfrågor, som ska besvaras i granskningen, framgår nedan under rubriken ”Revisorernas bedömningar”.

Granskningen avser barnhälsovårdens ansvarsområde. Ansvaret för folkhälsoarbetet riktat till barn överlämnas från barnhälsovården till skolhälsovården det år barnet fyller sex år. Den sista generella kontroll, som utförs av barnhälsovården, görs när barnet är 5 år. Granskningen omfattar därför barn 0-5 år. Granskningen är avgränsad till Jönköpings och Värnamo sjukvårdsområden samt till två av Folktandvårdens verksamhetsområden (norr och söder).

Resultatet av granskningen framgår av bifogad rapport ”Folkhälsa för barn 0-5 år”, daterad september 2012.

Landstingets revisorer gör, till följd av granskningens resultat, nedanstående bedömningar och rekommendationer samt ställer nedanstående frågor till landstingsstyrelsen.

Revisorernas bedömningar

Revisorernas övergripande bedömning är att landstingsstyrelsen, genom sin styrning, säkerställer att folkhälsan för barn 0-5 år förbättras. Bedömningen grundar sig på nedanstående svar på de delfrågor som ingår i granskningen.

Finns det mål för det hälsoförebyggande arbetet för barn 0-5 år?

Ja. Bedömningen är även att det arbete som bedrivs i verksamheterna är i linje med nationella mål samt de mål och ambitioner som landstingsfullmäktige fastställt.

Finns en organisation för att arbeta med folkhälsa för barn?

Ja. Bedömningen är att det finns ett tydligt ansvar för att arbeta med folkhälsa för barn. Granskningen visar även att Barnhälsovårdens organisation tycks ge förutsättningar för att prioritera hälsovård framför sjukvård samt att struktur och arbetssätt skapar förutsättningar för ett kunskapsbaserat folkhälsoarbete.

Tillämpas Barnkonventionen i det hälsoförebyggande arbetet?

Bedömningen är att det finns ett strukturerat arbetssätt för att säkerställa att arbetet bedrivs enligt Barnkonventionen. Bedömningen är dock att verksamhetsberättelser, andra dokument samt underlag för beslut kan utvecklas för att tydliggöra att barnkonventionens grundläggande principer efterlevs.

Finns det rutiner och arbetssätt för att uppmärksamma barn (och föräldrar) med behov av särskilt stöd?

Ja. Personalen har utbildats i metoder för att tidigt kunna upptäcka barn i behov av särskilt stöd. Bedömningen är dock att det krävs fortsatta prioriteringar och satsningar för att nya kunskaper och metoder ska tillämpas. Bedömningen är även att åtgärder behöver vidtas för att säkerställa metoder för att arbeta med folkhälsa för barn med föräldrar som inte talar svenska.

Finns strukturerad samverkan inom landstinget och mellan landstinget och andra aktörer för folkhälsoarbetet riktat till barn?

Ja, inom ett flertal områden. Bedömningen är att det finns en struktur för samverkan på såväl övergripande som operativ nivå. I de avseenden samverkan saknas är det uppmärksammat av verksamheten. Bedömningen är att det pågår ett kontinuerligt och strukturerat arbete för att komma tillrätta med bristerna.

Hur sker uppföljningen av folkhälsoarbetet för barn?

Bedömningen är att det sker en kontinuerlig uppföljning av folkhälsoarbetet riktat till barn. Granskningen visar även att flera åtgärder vidtagits med anledning av de brister som framkommit vid genomförda uppföljningar. Barnhälsovårdens verksamhetsuppföljning bedöms i stort sett vara tydlig. Rapporteringen bedöms dock kunna förbättras så att samtliga angivna måltal följs upp och att resultatet sätts i relation till målen. Revisorerna vill särskilt peka på vikten av att en tydlig redovisning görs i verksamhetsberättelsen av de mål och ambitioner, som landstingsfullmäktige definierat som strategiska.

Sker åiterrapportering till landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige?

Ja, i samband med årsredovisningen. Revisorernas bedömning är dock att en rapportering bör göras i årsredovisningen av andelen förstagångsföräldrar till ettåriga barn, som erbjudits hälsosamtal. Detta på grund av att målgruppen ingår i den satsning på hälsosamtal som, enligt landstingets budget, ska starta år 2012.

Revisorernas rekommendationer

Revisorerna lämnar följande förslag till förbättringsområden. Revisorerna rekommenderar

- att barnhälsovårdens verksamhetsberättelse och verksamhetsuppföljning utvecklas genom att en tydligare koppling görs till de mål och ambitioner, som landstingsfullmäktige fastställt
- att åtgärder vidtas för att säkerställa att de metoder, som används för att tidigt upptäcka och ge stöd till barn med särskilda behov, även kan erbjudas till dem som inte talar svenska samt
- att en återkoppling görs i kommande årsredovisning av andelen förstagångsföräldrar till ettåriga barn som erbjudits hälsosamtal.

Frågor till landstingsstyrelsen

1. På vilket sätt avser landstingsstyrelsen vidareutveckla uppföljningen av barnhälsovårdens arbete?
2. Vilka åtgärder avser landstingsstyrelsen vidta för att säkerställa att metoder, som använts för att upptäcka och ge stöd till barn med särskilda behov, även kan erbjudas till dem som inte talar svenska?

Svar från landstingsstyrelsen

Revisorerna vill ha svar från landstingsstyrelsen på ovanstående frågor senast 2012-11-30.

Doris Johansson
Ordförande

Arnold Carlzon
Vice ordförande